

Oude Kerk, 6 februari 2022

ZWO dienst
ds. Johan Meijer

gelezen: Jesaja 6: 1-8 en Lucas 5: 1-11

titel: "Als een engel"

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

“Daarom, met alle engelen, en aartsengelen, machten en krachten, met allen die staan voor uw troon, loven en aanbidden wij U en zingen U toe vol vreugde: Heilig, Heilig, Heilig, O Heer van alle machten

In deze klassieke zin waarmee in de Avondmaalsliturgie het *Sanctus*, het ‘Heilig, Heilig, Heilig’ wordt aangeheven, komen engelen en aartsengelen voor. Het gaat terug op Jesaja 6, waar serafs elkaar dit heilig heilig toeroepen, een hoogverheven eerbetoon aan de Heer van de hemelse machten.

Serafs maken onderdeel uit van een heel stelsel van engelen en krachten en machten, met een ingenieuze opbouw. Een hele opbouw van hemelwezens die tussen mensen en de hoogverheven Heer van alle machten staan. Serafs zijn een soort mythische wezens, met, zoals Jesaja ze omschrijft: zes vleugels, twee om het gezicht en twee om het onderlichaam te bedekken en twee om te vliegen. Ze zijn ook afgebeeld op iconen, een voorbeeld daarvan zien wij. En Jesaja ziet ze als in een visioen, waarin de Eeuwige op een hoogverheven troon zit, en de zoom van zijn mantel vulde de hele tempel. Wat Jesaja ziet is overweldigend, hij ziet en hoort grootse fenomenen, ook dat indringende geluid van de engelen en de tempel die zich vult met rook.

Het is zo overweldigend en groots dat Jesaja vervuld wordt met grote vrees en hij uitschreeuwt: wee mij, ik ben verloren. Zo zegt de nieuwste bijbelvertaling het, de vorige versie zegt: Wee mij, ik moet zwijgen. Daarin ervaren wij, die deze lezingen bestudeerden een wezenlijk verschil. Ik ben verloren klinkt nogal heftig, Ik moet zwijgen iets minder radicaal. Maar de strekking is toch dezelfde: ik ben het niet waard om te spreken, want mijn lippen zijn onrein. Ik zeg en denk verkeerde dingen, tegenover deze overweldigende grootsheid voel ik me nietig en klein. Dus kan ik ook niet spreken als profeet, ik ben onwaardig.

Het zien en ervaren van de grootsheid van God doet hem schrikken. En hij weet ook dat een mens God niet kan zien, en eigenlijk ook niet mag zien. Het zou te overweldigend zijn, je kunt het niet aan. Het zijn in de Bijbel maar weinigen die die grootsheid aanschouwen mogen, mensen als Mozes en Elia, en nu dan dus Jesaja. Maar het is ook hen haast te machtig. En een patroon daarbij is, ook bij Mozes, ook bij Elia, dat ze zich daardoor heel klein voelen en zich hardop afvragen of zij wel de genen kunnen zijn die namens God iets te betekenen hebben in deze wereld. Maar het is God-zelf die ze roept om zijn boodschap te verkondigen in de wereld.

Als Jesaja's lippen zijn aangeraakt door een gloeiend kooltje van het altaar, dat aangereikt wordt door een seraf, dan dringt diep tot Jesaja door dat hij wel waardig is, dat zijn lippen gereinigd zijn en voortaan zijn mond de goede dingen zal gaan zeggen. Dat hij geheiligd is voor de dienst waar God hem toe heeft geroepen.

Jesaja's zware gevoel van onwaardigheid verandert in een diep vertrouwen dat God hem steunt en geheilgd heeft en zo kan hij op de vraag van God: Wie zal ik sturen? Volmondig antwoorden: 'Hier ben ik, stuur mij.'

Een vergelijkbaar verhaal waarin het gevoel onwaardig te zijn omdraait naar een rotsvast basisvertrouwen hoorden we in de Evangelielezing. Simon maakt een overweldigend fenomeen mee. Simon, samen met zijn medevissers, heeft niets gevangen in een lange nacht van vissen, die een nacht van strijd en zorgen werd. En dan, als Jezus zegt dat ze naar dieper water moeten gaan om dáár hun netten uit te gooien, komt me daar toch een vangst. Zo vol zijn die netten dat ze bijna scheuren, zo zwaar is de vangst dat ze bijna zinken. Dat is in dit verhaal het overweldigende, dat lijkt op die overweldigende fenomenen die Jesaja zag in zijn visioen. Die volle, zware netten als de grootsheid van God, als de zoom van zijn mantel die de tempel vult. Heel de aarde vervuld van zijn majesteit, zo groots, zo vol.

En ik, zo klein, zo nietig, zo instabiel, zo onwaardig. Want dat is wat Simon voelt en uit bij de aanblik van al dat grootse van die vangst. En ook hij komt met een tegenwerping: 'Ga weg van mij, Heer, want ik ben een zondig mens.' Dit is teveel voor me, te groot, te overweldigend. Dit kan ik niet aan. Maar dan zegt Jezus: 'wees niet bang, voortaan zul jij mensen vangen'. Hier gebeurt eigenlijk hetzelfde als wat met Jesaja gebeurde toen zijn lippen gereinigd werden met dat gloeiende kooltje. Overigens, als je daar goed over nadenkt is dat best wel eng: een gloeiend vurig kooltje tegen je lippen. Dan verbrand je toch? Maar nee: het vuur zal je niet verschroeien, het vuur is puur en maakt je rein en puur. Het heiligt je. Het lijkt op de doop met de Heilige Geest: het maakt je tot een nieuwe mens, het zet je in een nieuw licht, het doet je opstaan uit je twijfels en angsten, het maakt je gereed voor de taak waartoe je geroepen bent. En dat gebeurt in het geval van Simon met de woorden van Jezus. 'Wees niet bang, voortaan zul je mensen vangen', het zijn scheppingswoorden, het is een taaldaad: deze woorden veranderen Simons wantrouwen tot vertrouwen en overgave.

Zijn naam is Simon, zo hebben zijn ouders hem genoemd, zo spreken zijn vrienden hem aan. Maar in dit verhaal krijgt hij zijn tweede naam: Petrus, rots. Zoals ooit Jacob die in de Jabbok een worstelwist had met de Eeuwige, en aangeraakt was aan zijn heup, kreeg hij zijn nieuwe naam: Israël. En zo wordt Simon Petrus. Een nieuwe naam die hem tot zijn bestemming brengt. Een gewone visserman, eenvoudig mens, mag als geroepene van God in een nieuwe dimensie treden. Visser van mensen. Voortaan mag jij mensen raken met het bevrijdende woord van God. Voortaan mag jij in mensen het vuur ontsteken dat hen vernieuwt. Voortaan mag jij zonder angst je handen uitsteken naar mensen in nood. Voortaan mag jij zelf een engel zijn namens God. Niet een met vleugels, maar met handen en voeten, met ogen die zien, oren die horen, een hart dat klopt. Voortaan ben jij als een engel, die het licht en de liefde van God uitstraalt. Die mensen vergeving aanzegt, die mensen moed inspreekt, die mensen basisvertrouwen geeft. Die mensen heiligt.

Een iets meer eigentijdse opmaat tot het driemaal heilig, het sanctus uit de Avondmaalsliturgie luidt: 'Daarom loven wij uw Naam met Mozes, Mirjam en Maria, met Petrus en met alle getuigen die de Geest hebben ontvangen en van U hebben geprofeteerd: Heilig, heilig, heilig, o Eeuwige van alkle machten, hemel en aarde zijn vol van uw heerlijkheid. Amen